

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000692

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-03-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вікаренко Марина Сергіївна

2. Maryna S. Vikarenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8238-6802

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 27-05-2026

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12473

Повне найменування юридичної особи: Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Код за ЄДРПОУ: 23623471

Місцезнаходження: вул. 68 Десантників, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Код за ЄДРПОУ: 23623471

Місцезнаходження: вул. 68 Десантників, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.11.05, 76.29.11.07, 76.29.51.05, 76.29.59.05, 76.29.59.07

Тема дисертації:

1. Прогнозування перебігу хвороби дрібних судин у хворих похилого віку із врахуванням даних ультрасонографічного скринінгу
2. Prognostication of the course of cerebral small vessel disease in elderly patients with consideration of ultrasonographic screening data

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження спрямоване на вирішення науково-практичної проблеми прогнозування перебігу хвороби дрібних судин головного мозку (ХДС ГМ) у пацієнтів похилого віку з урахуванням даних ультрасонографічного скринінгу. Метою дослідження стало розроблення системи прогнозування перебігу ХДС ГМ у хворих похилого віку на підставі інтегрованої оцінки клінічних, нейропсихологічних, нейровізуалізаційних та ультрасонографічних показників. Дослідження виконано у 2020–2025 роках на базі клінічних закладів півдня України та включало ретроспективний аналіз медичної документації 300 пацієнтів із верифікованою ХДС ГМ і проспективне обстеження 78 хворих похилого віку. Застосовано комплекс клініко-неврологічних, нейропсихологічних (MMSE, MoCA, DAT, шкали депресії та апатії), інструментальних

(дуплексне сканування брахіоцефальних судин, транскраніальна доплерографія, МРТ відповідно до стандартів STRIVE) та статистичних методів дослідження. Вперше проведено комплексну оцінку поширеності ХДС ГМ серед населення півдня України з урахуванням вікових і гендерних особливостей. Показано, що з віком відбувається не лише збільшення частоти нейровізуалізаційних маркерів ХДС, а й трансформація клінічного профілю захворювання – від ізольованих когнітивних порушень до багатокомпонентного синдрому з моторно-координаційними, емоційно-поведінковими та вегетативними проявами. Встановлено гетерогенність клінічного перебігу ХДС, що обґрунтовує необхідність персоналізованого підходу до діагностики та прогнозування. Визначено основні клінічні фенотипи ХДС ГМ, що характеризуються домінуванням когнітивно-астенічних, моторно-вестибулярних або емоційно-поведінкових порушень. Показано їх зв'язок із патернами церебральної гемодинаміки та нейровізуалізаційними змінами. Встановлено, що провідними клінічними синдромами є когнітивні порушення, нестійкість ходи, підвищена втомлюваність, головний біль, а також емоційно-мотиваційні розлади, зокрема апатія та депресія. Виявлено значущі кореляції між параметрами церебрального кровотоку та когнітивними показниками. Підвищення індексу пульсації, зниження діастолічної швидкості кровотоку та порушення фазності кривої асоціювалися з більш вираженим когнітивним дефіцитом і швидшим прогресуванням захворювання. Комбінація ультразвукових маркерів (PI, RI, Vdiast) із нейропсихологічними шкалами (MoCA, MMSE, DAT) дозволила сформулювати прогностичні критерії перебігу ХДС ГМ. На підставі отриманих результатів розроблено функціональну модель прогнозування та покроковий алгоритм діагностики і ведення пацієнтів із ХДС ГМ, що включає первинний ультрасонографічний скринінг, оцінку когнітивного статусу, визначення показань до нейровізуалізації та формування індивідуальної терапевтичної стратегії. Практична значущість роботи полягає в обґрунтуванні транскраніальної доплерографії як доступного, економічно доцільного та прогностично інформативного методу раннього виявлення та стратифікації ризику прогресування ХДС ГМ. Запропонований підхід сприяє оптимізації діагностичних маршрутів пацієнтів, підвищенню ефективності первинної медичної допомоги та ранній профілактиці когнітивного погіршення.

2. The PhD thesis is devoted to a scientific and practical problem of predicting the course of cerebral small vessel disease (CSVD) in elderly patients taking into account ultrasonographic screening data. The objective of the study was to develop a prognostic system for the course of CSVD in elderly patients based on an integrated assessment of clinical, neuropsychological, neuroimaging, and ultrasonographic parameters. The study was conducted in 2020–2025 at clinical institutions in southern Ukraine and included a retrospective analysis of medical records of 300 patients with verified CSVD and a prospective examination of 78 elderly patients. A комплекс of clinical neurological, neuropsychological (MMSE, MoCA, DAT, depression and apathy scales), instrumental (duplex scanning of brachiocephalic arteries, transcranial Doppler ultrasonography, MRI according to STRIVE standards), and statistical research methods was applied. For the first time, a comprehensive assessment of the prevalence of CSVD among the population of southern Ukraine was performed with consideration of age and gender characteristics. It was shown that aging is associated not only with an increased frequency of neuroimaging markers of CSVD but also with a transformation of the clinical profile of the disease – from isolated cognitive impairment to a multicomponent syndrome including motor-coordination, emotional-behavioral, and autonomic manifestations. The heterogeneity of the clinical course of CSVD was demonstrated, substantiating the need for a personalized approach to diagnosis and prognosis. The main clinical phenotypes of CSVD were identified, characterized by predominance of cognitive-asthenic, motor-vestibular, or emotional-behavioral disorders. Their association with patterns of cerebral hemodynamics and neuroimaging changes was demonstrated. The leading clinical syndromes included cognitive impairment, gait instability, increased fatigue, headache, and emotional-motivational disturbances, particularly apathy and depression. Significant correlations between cerebral blood flow parameters and cognitive indicators were revealed. An increased pulsatility index, decreased diastolic blood flow velocity, and impaired waveform phasicity were associated with more pronounced cognitive deficit and faster disease progression. The combination of ultrasound markers (PI, RI, Vdiast) with neuropsychological scales (MoCA, MMSE, DAT) allowed the formulation of prognostic criteria for CSVD course. Based on the obtained results, a

functional prognostic model and a step-by-step algorithm for diagnosis and management of patients with CSVD were developed, including primary ultrasonographic screening, cognitive status assessment, determination of indications for neuroimaging, and development of an individualized therapeutic strategy. The practical significance of the study lies in substantiating transcranial Doppler ultrasonography as an accessible, cost-effective, and prognostically informative method for early detection and risk stratification of CSVD progression. The proposed approach contributes to optimization of diagnostic pathways, improvement of primary healthcare efficiency, and early prevention of cognitive decline.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0120U101641

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Муратова, Т.М., Храмцов, Д.М., Ворохта, Ю.М., Вікарєнко, М.С., Добуш І.В. Гострі порушення мозкового кровообігу у хворих на COVID-19. Здобутки клінічної і експериментальної медицини. – 2021. – №2. – С. 14–22. DOI: <https://doi.org/10.11603/1811-2471.2021.v.i2.12197>
- 2. Храмцов Д.М., Вікарєнко М.С. Роль ультразвукового скринінгу у діагностиці хвороби дрібних судин Український неврологічний журнал. – 2023 – №1-4 – С. 60-63. DOI: <https://doi.org/10.30978/UNJ2023-1-4-60>
- 3. Вікарєнко М.С. Церебральна амілоїдна ангіопатія як варіант хвороби малих судин. Актуальні проблеми медицини транспорту. 2024 №4 (78) 61-67 DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.14539157>
- 4. Вікарєнко М.С. Когнітивні порушення у хворих з хворобою дрібних судин головного мозку. Вісник морської медицини 2025 №2 (107) С. 103-1 DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.15855754>
- 5. Khramtsov D., Vorokhta Yu., Vikarenko M., Busel S., Sazonov V. Organizational aspects of neurorehabilitation at the outpatient stage // Journal of Education, Health and Sport. – 2021. – Vol. 11, N11. – P. 266–275. DOI: 10.12775/JEHS.2021.11.11.026.
- 6. Vikarenko, M. Transcranial Doppler Ultrasonography of the Basilar Artery in Cerebral Small Vessel Disease. Journal of Education, Health and Sport. 11 Online. 29 April 2025. Vol. 80, p. 61911. DOI 10.12775/JEHS.2025.80.61911
- 7. Вікарєнко М. С., Храмцов Д. М., Стоянов О. М., Міщенко В. М. Нейровізуалізаційні аспекти діагностики хвороби дрібних судин головного мозку. Український вісник психоневрології. 2025. Т. 33, вип. 4 (125). С. 16–22. ISSN 2079-0325 DOI: <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V33-is4-2025-2>
- 8. Khramtsov D., Muratova T., Vikarenko M., Vorokhta Y. Інструменти оцінки когнітивної креативності. Міжнародний неврологічний журнал. – 2024. – Т. 20, №2. – С. 91–96. DOI: 10.22141/2224-0713.20.2.2024.105
- 9. Муратова Т.М., Храмцов Д.М., Ворохта Ю.М., Олійник С.М., Вікарєнко М.С., Козлова Г.Г., Добуш І.В. Сучасні клінічні протоколи ведення хворих на ішемічний інсульт // Матер. XVII конгресу СФУЛІТ. – Тернопіль, 2018. – С. 132.
- 10. Muratova T., Stoyanov A., Khramtsov D., Vikarenko M., Kozlova G., Dobush I., Andryushchenko E., Vorokhta Y. The clinical efficacy of cerebrolysin in ischemic stroke patients with pre-stroke mild cognitive impairment: a pilot study // European stroke journal. – 2019. – N4 (null). – P. 790.
- 11. Vorokhta Y., Muratova T., Khramtsov D., Vikarenko M., Dobush I. Post-COVID stroke and depression // International Journal of Stroke. – 2021. – N16(2S). – P. 111
- 12. Khramtsov D., Muratova T., Stoyanov A., Vikarenko M., Vorokhta Y. Small vessel disease in patients with post-covid syndrome // European Journal of Neurology, – 2022. – Vol. 29, Suppl. 1. – P. 726

- 13. P 1215 Marina Vikarenko, Denis Khramtsov Doppler ultrasound in the diagnostics of the disease of small cerebral vessels. Abstracts of 9th European Stroke Organisation Conference. European Stroke Journal 2023, Vol. 8(2S) 296
- 14. Khramtsov D., Vorokhta Y., Vikarenko M., Dobush I. The Role of Creative Tasks in Neurorehabilitation after A Severe Coronavirus Disease // Abstract of 7th Neurological disorders summit. - San Francisco, 2022. - P. 32
- 15. Вікарєнко М. С. Оцїнка церебральної перфузїї при хворобї малих судин. Тези доповїдей. XXVI Всеукраїнська науково-практична конференцїя «МОГИЛЯНСЬКІ ЧИТАННЯ – 2023: досвїд та тенденцїї розвитку суспїльства в Україні: глобальний, нацїональний та рєгїональний аспекти», Миколаїв, 6–10 листопада 2023 року, 75–76
- 16. Вікарєнко М.С. Хвороба дрібних судин головного мозку як медико-соцїальна проблема. Матерїали XXI Міжнародної наукової конференцїї «ОЛЬВІЙСЬКИЙ ФОРУМ – 2024: стратегїї країн Причорноморського рєгїону в геополїтичному просторї» Секцїя: Актуальнї питання сфери охорони здоров'я та бїологїї. (20–23 червня 2024 р., м. Миколаїв, Україна) С. 32–33
- 17. P 1343 Vikarenko M., Vorokhta Y., Muratova T. Changes in cognition in people of creative professions suffering from small vessel disease. Neuroscience Applied. 2024. Vol. 3 Suppl. 2 P. 152
- 18. Вікарєнко М.С., Храмов Д.М. Клінічне прогнозування перебїгу хвороби дрібних судин головного мозку. Могилянські читання – 2024 : досвїд та тенденцїї розвитку суспїльства в Україні : глобальний, нацїональний та рєгїональний аспекти. Охорона здоров'я : XXVII Всеукр. наук.-практ. конф. 6–10 листоп. 2024 р., м. Миколаїв : тези. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2024. 5–7 с.
- 19. Вікарєнко М.С. Стан когнїтивної сфери у пацїєнтів з хворобою дрібних судин. Матерїали XXII Міжнародної наукової конференцїї «ОЛЬВІЙСЬКИЙ ФОРУМ – 2025: стратегїї країн Причорноморського рєгїону в геополїтичному просторї» (16–21 червня 2025 р., м. Миколаїв, Україна) СЕРІЯ: ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ С. 15–16
- 20. Вікарєнко М.С., Добуш І.В. Хвороба малих судин головного мозку як мультидисциплїнарна проблема. Тези доповїдей XXVIII Всеукраїнської науково-практичної конференцїї «МОГИЛЯНСЬКІ ЧИТАННЯ – 2025: досвїд та тенденцїї розвитку суспїльства в Україні: глобальний, нацїональний та рєгїональний аспекти» (секцїя «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ) Миколаїв, 10–14 листопада 2025 року, 13–14
- 21. Vikarenko M. Der zustand der feinmotorik bei patienten mit zerebraler small-vessel-disease. Science and education: synergy of innovation. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference. MDPC Publishing, Berlin, Germany. 2026. Pp. 20–22. URL: <https://sciconf.com.ua/vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-educationsynergy-of-innovation-26-28-01-2026-berlin-nimechchina-arhiv/>
- 22. Стоянов О.М., Храмов Д.М., Вікарєнко М.С., Грузєвський О.А. Змїни маркерів нейроїмунної дезїнтеграцїї у підгострій фазї ішемїчного їнсульта. Медична наука України. – 2023. – Т. 19, № 2. – С. 41–48 DOI: <https://doi.org/10.32345/2664-4738.2.2023.06>
- 23. Храмов Д.М., Стоянов О.М., Пшеченко К.М., Вікарєнко М.С., Калашніков В.Й. Метаболом цереброваскулярної хвороби. Методи дослїдження та перспективи клінічного застосування. Науковий вісник Ужгородського університету, серїя «Медицина». – 2024. – Вип. 1(69). – С. 150–155 DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8127.2024.69.26>
- 24. Muratova T. M., Khramtsov D. M., Stoyanov O. M., Vorokhta Yu. M., Vikarenko M. S., Kozlova G. G. Post-stroke depression: predictors and prophylaxis. Journal of Education, Health and Sport. 2019;9(1):452–462 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.3235546>
- 25. Muratova T., Khramtsov D., Stoyanov A., Vikarenko M., Kozlova G., I. Dobush, Andryuschenko E., Oleynik S. Complex application of transcranial direct current stimulation and peptidergic metabolic support in stroke patients with moderate cognitive dysfunction Abstr. An-Najab 4th International Medical Sciences Conference. Nablus, Palestine, 2019 – P. 67

- 26. Муратова Т.М., Храмцов Д.М., Ворохта Ю.М., Вікарєнко М.С. Профілактика постінсультної депресії в умовах інсультного центру. Вісник проблем біології і медицини. 2019. Вип. 3. С. 156-160. DOI 10.29254/2077-4214-2019-3-152-156-160

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U101641

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Храмцов Денис Миколайович
2. Denys M. Khramtsov

Кваліфікація: д. мед. н., к. мед. н., доц., 14.01.15

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9254-5814

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Код за ЄДРПОУ: 23623471

Місцезнаходження: вул. 68 Десантників, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шкробот Світлана Іванівна
2. Svitlana I. Shkrobot

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.15

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5115-0207

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дельва Михайло Юрійович

2. Mykhailo Y. Delva

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.15

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5648-7506

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Усов Володимир Якович

2. Volodymyr Y. Usov

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6987-4844

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Код за ЄДРПОУ: 23623471

Місцезнаходження: вул. 68 Десантників, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернишов Олег Володимирович

2. Oleg Chernyshev

Кваліфікація: к. мед. н., 14.01.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9427-486X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Код за ЄДРПОУ: 23623471

Місцезнаходження: вул. 68 Десантників, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Клименко Леонід Павлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Клименко Микола Олексійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Бороденко Олег Віталійович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна